

Socialutskottets betänkande 2020/21:SoU26

Förebyggande av våld i nära relationer

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, patientsäkerhetslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Regeringens förslag innebär att det i socialtjänstlagen införs en bestämmelse om att det till socialnämndens uppgifter hör att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Vidare innebär förslaget att det i hälso- och sjukvårdslagen respektive patientsäkerhetslagen införs bestämmelser om att barns behov av information, råd och stöd särskilt ska beaktas inom hälso- och sjukvården om barnets föräldrar eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp. Slutligen innebär förslaget att en sekretessbrytande bestämmelse införs i offentlighets- och sekretesslagen som gör det möjligt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till Polismyndigheten som rör en enskild eller en närstående till den enskilde i syfte att förebygga att det mot den närstående begås ett allvarligare vålds-, frids- eller sexualbrott.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av en följdmotion (s. 10). Enligt utskottet bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förtydligande av bestämmelsen om socialnämndens ansvar för insatser till våldsutövare. Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 15 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och ett särskilt yttrande (V). I en av reservationerna (S, C, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:163 Förebyggande av våld i nära relationer.

Ett tjugotal yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Regeringens lagförslag	6
Ytterligare förslag om socialnämndens ansvar	9
Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m.	11
Förtydligt barnperspektiv	13
Nationell samordning och kunskapsutveckling m.m.	16
Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete	20
Reservationer	25
1. Förtydligande av socialnämndens ansvar för insatser till våldsutövare, punkt 2 (S, C, V, MP)	25
2. Utvidgning av socialnämndens ansvar för våldsutövare, punkt 3 (SD, C, KD, L)	25
3. Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m., punkt 4 (M)	26
4. Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m., punkt 4 (KD)	27
5. Förtydligt barnperspektiv, punkt 5 (M, KD)	28
6. Förtydligt barnperspektiv, punkt 5 (L)	28
7. Nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling, punkt 6 (M, KD)	29
8. Nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling, punkt 6 (SD)	30
9. Nationella studier och statistik om våld m.m., punkt 7 (M)	31
10. Nationella studier och statistik om våld m.m., punkt 7 (C)	31
11. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (M)	32
12. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (SD)	33
13. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (C)	34
14. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (V)	35
15. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (L)	35
Särskilt yttrande	37
Förebyggande av våld i nära relationer (V)	37
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	38
Propositionen	38
Följdmotionerna	38
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659),
4. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:163 punkterna 1–4.

2. Förtydligande av socialnämndens ansvar för insatser till våldsutövare

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ett förtydligande av socialnämndens ansvar för insatser till våldsutövare och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 1 (S, C, V, MP)

3. Utvidgning av socialnämndens ansvar för våldsutövare

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1 och

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 1.

Reservation 2 (SD, C, KD, L)

4. Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 och

2020/21:3997 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD) yrkandena 1–3.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (KD)

5. Förtydligat barnperspektiv

Riksdagen avslår motion

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 4 och 5.

Reservation 5 (M, KD)

Reservation 6 (L)

6. Nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 3 och

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 7 (M, KD)

Reservation 8 (SD)

7. Nationella studier och statistik om våld m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 9 (M)

Reservation 10 (C)

8. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 2 och 4,

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 1–3,

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 2, 3 och 6 samt

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (C)

Reservation 14 (V)

Reservation 15 (L)

Stockholm den 1 juni 2021

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Per Ramhorn (SD), Mikael Dahlqvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Ulrika Heindorff (M), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S), Lina Nordquist (L), Christina Östberg (SD), Nicklas Attefjord (MP), Pia Steensland (KD) och Linda Lindberg (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2020/21:163 Förebyggande av våld i nära relationer. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om proposition.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fem motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Vid sitt sammanträde den 25 mars 2021 fick utskottet information från jämställdhetsminister Märta Stenevi om våld i nära relationer med särskilt fokus på vad coronapandemin inneburit i det avseendet.

Justitieutskottet höll den 18 maj 2021 en offentlig utfrågning om våld i nära relationer till vilken socialutskottets ledamöter var inbjudna.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Därefter behandlar utskottet motioner som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, patientsäkerhetslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Propositionen

I syfte att förebygga våld och andra övergrepp i nära relationer föreslår regeringen ett antal åtgärder som innebär ändringar i socialtjänstlagen (2001:453), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), patientsäkerhetslagen (2010:659) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Socialnämndens ansvar för personer som utsätter närstående för våld

Till socialtjänstens uppgifter hör enligt 5 kap. 11 § första stycket socialtjänstlagen att verka för att den som har utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Någon motsvarande särskild reglering finns inte när det gäller våldsutövare generellt eller personer som utsätter närstående för våld eller övergrepp. Regeringen konstaterar att det varierar mellan kommunerna vilket ansvar de anser sig ha för personer som utsätter närstående för våld. Att tillämpningen kommuner emellan skiljer sig åt i landet och att det därmed har betydelse var personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp bor är enligt regeringen olyckligt.

Regeringen anser att socialnämnden framöver bör ha ett större fokus än i dag på att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld ges insatser som syftar till att förändra deras beteende och förhindra att de fortsätter utsätta närstående för våld, och menar att det behövs en särskild reglering i socialtjänstlagen om socialnämndens ansvar för dessa personer.

Regeringen föreslår därmed att det i socialtjänstlagen ska införas en bestämmelse om att det till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Regeringen föreslår att den nya regleringen ska placeras i en egen paragraf (5 kap. 11 a § socialtjänstlagen).

När socialnämnden bedömer vad som bör erbjudas till den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld är det inte bara behoven hos den som ska erbjudas insatsen som ska beaktas. Socialnämnden bör enligt regeringen även ta hänsyn till de våldsutsattas och deras närståendes behov, särskilt i förekommande fall barnens behov. Regeringen föreslår att det av författningstexten ska framgå att säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våldet eller övergreppen och dennes närstående särskilt ska beaktas (5 kap. 11 a § andra stycket socialtjänstlagen).

Regeringen anför vidare att det till stöd för tillämpningen i fråga om bl.a. säkerheten för brottsoffer och deras närstående framgår av den befintliga regleringen i socialtjänstlagen att regeringen har getts bemyndigande att själv eller genom en myndighet meddela föreskrifter inom socialtjänsten som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet som avser stöd och hjälp för den som har utsatts för brott eller dennes närstående (16 kap. 10 § socialtjänstlagen). Motsvarande bemyndigande bör enligt regeringen även finnas när det gäller den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp, och föreslår därmed att det i den befintliga regleringen av bemyndiganden i 16 kap. 10 § införs en hänvisning även till 5 kap. 11 a §.

Barns behov av information, råd och stöd från hälso- och sjukvården

Ett barns behov av information, råd och stöd ska enligt nuvarande bestämmelser i 5 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen och 6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen särskilt beaktas i ett antal uppräknade situationer, exempelvis när en förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel.

Regeringen gör bedömningen att barn som upplever våld i hemmet kan ha liknande behov av att få information, råd och stöd. Dessa barn är mycket utsatta och de löper en ökad risk för att både själva utsättas för våld och att fara illa på andra sätt, som t.ex. att de bevittnar våld i familjen eller försummas av sina föräldrar. Det finns även en risk att barnen själva i sin tur senare i livet kommer att utöva våld mot närstående eller andra. För barnens egen skull och för att motverka framtida våld behöver dessa barn därför också uppmärksammas särskilt.

Regeringen föreslår därmed att det ska införas bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen om att ett barns behov av information, råd och stöd särskilt ska beaktas inom hälso- och sjukvården, om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp. Enligt förslaget ska ändringen göras genom ett tillägg i de två bestämmelser som nämnts ovan.

En möjlighet att lämna uppgifter till Polismyndigheten för att förebygga brott

Ett effektivt brottsförebyggande arbete förutsätter enligt regeringen en väl fungerande samverkan med andra verksamheter och möjligheter att utbyta information på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. För att förebygga och förhindra brott i nära relationer bedömer regeringen att det inte är tillräckligt med den möjlighet som finns för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att anmäla redan fullbordade brott enligt 10 kap. 21–23 §§ offentlighets- och sekretesslagen (i det följande OSL).

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården bör enligt regeringen i vissa fall redan på ett tidigare stadium än efter att ett fullbordat allvarligt brott misstänks ha begåtts kunna kontakta Polismyndigheten och lämna uppgifter som kan förhindra att ett allvarligt brott mot en närstående begås.

Regeringen föreslår därmed att det i OSL ska införas en sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till Polismyndigheten som rör en enskild eller en närstående till den enskilde i syfte att förebygga att det mot den närstående begås ett allvarligare vålds-, frids- eller sexualbrott. Regeringen föreslår att den nya regleringen ska placeras i en ny paragraf (10 kap. 18 c § OSL).

Den föreslagna bestämmelsen innebär att sekretessen inom hälso- och sjukvården enligt 25 kap. 1 § OSL och inom socialtjänsten enligt 26 kap. 1 § OSL inte hindrar att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om det på grund av särskilda omständigheter finns en risk för att den enskilde kommer att begå ett sådant brott mot en närstående som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken, för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år.

För att uppgiften ska kunna lämnas ut bör krävas att uppgiften kan antas bidra till att förhindra att den enskilde begår ett sådant brott. Vidare bör det enligt regeringen krävas att det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2021. Enligt regeringens bedömning finns det inte behov av några övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det inte har väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

Ytterligare förslag om socialnämndens ansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som tydligt ger uttryck för att det hör till socialnämndens ansvar att tillhandahålla insatser riktade till våldsutövare, och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att den föreslagna bestämmelsen om socialnämndens ansvar även ska omfatta den som riskerar att utsätta närstående för våld eller andra övergrepp.

Jämför reservation 1 (S, C, V, MP) och 2 (SD, C, KD, L).

Propositionen

Regeringen anför att den nya regleringen av socialnämndens ansvar för de personer som utsätter närstående för våld eller andra övergrepp bör förhålla sig till regleringen som avser brottsoffer. I den befintliga regleringen i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen om ansvaret för våldsutsatta uttrycks socialnämndens skyldighet på så sätt att nämnden ska verka för att brottsoffer och deras närstående får stöd och hjälp. Regeringen vill understryka att införandet av en reglering om socialnämndens ansvar för personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld inte får ske på bekostnad av brottsoffer. Enligt det förslag som Utredningen om återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld lagt fram (SOU 2018:37), som visserligen allmänt stöds av många remissinstanser, ska socialnämndens ansvar uttryckas som att det till socialnämndens uppgifter hör att tillhandahålla insatser för aktuell målgrupp. Om ansvaret skulle uttryckas på det sättet finns det enligt regeringens mening emellertid en risk för att det uppfattas som att insatser som erbjuds till dem som utövar våld mot närstående bör prioriteras framför insatser som erbjuds till dem som är utsatta för våld av närstående, eftersom regleringen om ansvaret för våldsutsatta inte är utformad på det sättet.

Regeringen hänvisar vidare till den beredning som pågår inom Regeringskansliet av betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47), i vilket föreslås en ny socialtjänstlag med en ny struktur och delvis annan begreppsanvändning. Utredningen pekar på att det finns vissa problem med nuvarande gruppindelning och föreslår att den nya lagen ska ha en annan struktur, där gruppindelningen tonas ned. Regeringen anför att den bestämmelse som regeringen föreslår är anpassad efter socialtjänstlagens nuvarande struktur och begreppsanvändning. Detta hindrar inte, skriver regeringen, att bestämmelsen kan komma att ändras i en ny socialtjänstlag.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att den nya bestämmelsen i 5 kap. 11 a § socialtjänstlagen kompletteras så att den innehåller ett uttryckligt ansvar för socialtjänsten att tillhandahålla insatser riktade till våldsutövare i syfte att bidra till att de slutar att använda våld.

I kommittémotion 2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att den nya bestämmelsen i 5 kap. 11 a § socialtjänstlagen förtydligas så att arbetet också ska innefatta personer som uppvisar ett våldsamt beteende. Som lagtexten nu är utformad riktar arbetet enligt motionärerna framför allt in sig på att undvika att våld återupprepas.

I kommittémotion 2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att även den som riskerar att utsätta närstående för våld eller andra övergrepp ska omfattas av den nya bestämmelsen i 5 kap. 11 a § socialtjänstlagen.

Utskottets ställningstagande

Till skillnad från den bedömning som regeringen gör i propositionen anser utskottet att bestämmelsen om socialnämndens ansvar för våldsutövare bör utformas så att det uttryckligen av lagtexten framgår att socialtjänsten har ansvar för att tillhandahålla insatser riktade till våldsutövare i syfte att bidra till att de slutar att använda våld. Enligt utskottet bör ansvaret uttryckas på det sätt som föreslås i den utredning som ligger till grund för regeringens proposition (SOU 2018:37). Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som tillgodoser detta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Utskottet tillstyrker därmed motion 2020/21:3992 (M) yrkande 1.

I motionerna 2020/21:3984 (SD) yrkande 1 och 2020/21:4000 (C) yrkande 1 föreslås att det i den föreslagna bestämmelsen om socialnämndens ansvar bör göras ett tillägg om att även den som riskerar att utsätta närstående för våld eller andra övergrepp ska omfattas av bestämmelsen. Utskottet har ingen annan uppfattning än att preventiva insatser är viktiga, men är för den skull inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida. Den bestämmelse som regeringen nu föreslår är enligt utskottets mening väl avvägd. Utskottet vill vidare uppmärksamma den beredning som för närvarande pågår inom Regeringskansliet av betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Med det anförda anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ i enlighet med vad som föreslås i motionerna 2020/21:3984 (SD) yrkande 1 och 2020/21:4000 (C) yrkande 1. Motionsyrkandena avstyrks.

Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ytterligare ändringar av det sekretessbrytande regelverket och om att ta fram verksamhets-specifika riktlinjer för informationsutbyte.

Jämför reservation 3 (M) och 4 (KD).

Gällande rätt

Sekretess till skydd för enskilda inom verksamhet som avser hälso- och sjukvård m.m. regleras i 25 kap. OSL. Sekretess till skydd för enskilda inom socialtjänst m.m. regleras i 26 kap. OSL. Sekretessen såväl inom hälso- och sjukvården som inom socialtjänsten gäller med ett omvänt skaderekvisit, dvs. det råder en presumtion för sekretess. Uppgifter får därmed inte lämnas ut, om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon som är närstående till denne lider men. Sekretessen är starkare än inom många andra verksamheter, där skaderekvisitet är rakt, vilket innebär en presumtion för att uppgiften är offentlig.

Enligt 8 kap. 1 § OSL gäller sekretessen i regel såväl gentemot enskilda som mellan myndigheter. I OSL finns sekretessbrytande bestämmelser som medför att uppgifter som omfattas av sekretess i vissa fall ändå får lämnas ut. Exempelvis följer det av 10 kap. 21 § OSL att sekretessen i 25 kap. 1 § eller 26 kap. 1 § inte hindrar att en uppgift som angår misstanke om brott som riktats mot någon som inte har fyllt 18 år lämnas till t.ex. Polismyndigheten, om det är fråga om brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Av 10 kap. 28 § OSL framgår vidare att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det föreligger en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning. Sådan uppgiftsskyldighet finns bl.a. i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen, i vilken framgår att bl.a. socialtjänsten, Polismyndigheten och deras anställda är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. De är då skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

Enligt 6 kap. 5 § OSL ska en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

Propositionen

Som redovisats ovan i avsnittet Regeringens lagförslag bedömer regeringen att den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen ska avgränsas till allvarliga brott mot närstående. Regeringen anför i propositionen att den nya sekretessbrytande bestämmelsen bör ges ett så begränsat tillämpningsområde att den enskildes förtroende för hälso- och sjukvården och socialtjänsten även fortsättningsvis kan upprätthållas samtidigt som man åstadkommer ett effektivt informationsutbyte.

Bestämmelsen bör enligt regeringen även avgränsas så att uppgifter inte får lämnas om det är olämpligt. Regeringen anför att flera av de bestämmelser som bryter socialtjänstsekretessen och hälso- och sjukvårdssekretessen i 10 kap. OSL är utformade så att de primärt ger en möjlighet att lämna uppgifter, och inte en skyldighet. Detta har motiverats med att det kan finnas situationer där frågan om att lämna ut sekretessbelagda uppgifter aktualiseras av polisen samtidigt som socialtjänsten anser att ett utlämnande av begärda uppgifter vore olämpligt (prop. 2011/12:171 s. 25 och 26). Även om det finns ett starkt intresse av att förebygga allvarliga brott mot närstående bör den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen enligt regeringen konstrueras på motsvarande sätt så att myndigheterna inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården inte förlorar möjligheten att ta hänsyn till motstående intressen.

Om Polismyndigheten begär att få ut uppgifter från socialtjänsten eller hälso- och sjukvården med stöd av den skyldighet som stadgas i 6 kap. 5 § OSL, skulle den nya sekretessbrytande bestämmelsen kunna medföra att socialtjänsten eller hälso- och sjukvården är skyldig att på begäran lämna ut en uppgift till Polismyndigheten. Genom kravet på att det inte ska vara olämpligt att uppgifterna lämnas ut klargörs att det även i denna situation ankommer på socialtjänsten eller hälso- och sjukvården att bedöma om det finns förutsättningar för utlämnande (se prop. 2011/12:171 s. 25 och 26).

När det gäller personalens förutsättningar för att tillämpa regleringen anför regeringen att det kommer att bli aktuellt att bedöma vilka uppgifter som är lämpliga att lämna ut för att Polismyndigheten ska få tillräckliga uppgifter för att förhindra brott utan att det samtidigt lämnas obehövlig överskottsinformation. För att kunna göra rättssäkra bedömningar av det kan personalen komma att behöva vägledning och stöd. Sådant bör enligt regeringen utvecklas övergripande på nationell nivå och finnas verksamhetsanpassat genom arbetsgivaren. Regeringen framhåller vidare bl.a. att det finns behov av tydlig vägledning och kunskap om den brottslighet som är i huvudfokus. Det kan enligt regeringens mening byggas upp genom verksamhetsspecifika riktlinjer.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram verksamhetsspecifika riktlinjer för informationsutbyte. Enligt motionärerna finns det ett stort behov av tydliga riktlinjer för hur sekretess ska hanteras när samarbete och utbyte av

information krävs mellan olika myndigheter i hanteringen av misstanke om våld i nära relationer.

I kommittémotion 2020/21:3997 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att även brott som enligt straffskalan är mindre allvarliga bör kunna ingå i det som leder till att den sekretessbrytande regeln används. Gränsen vid ett års fängelse i straffskalan är enligt motionärerna för högt satt. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att polismans begäran ska räcka för att bryta sekretessen. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att bryta sekretessen mellan myndigheterna för ett utvidgat antal brott för att utreda eller förebygga brottslig verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen påpekar förbättras möjligheterna att hjälpa en våldsutsatt person avsevärt om myndigheter kan dela relevant information med varandra. När det gäller såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård råder dock stark sekretess och utskottet instämmer i det som framhålls i propositionen om att det är angeläget att upprätthålla den enskildes förtroende för dessa verksamheter. Utskottet anser att den föreslagna bestämmelsen om sekretessgenombrott är väl avvägd och bedömer att det inte heller i övrigt finns anledning för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:3997 (KD) yrkandena 1–3. Motionen avstyrks därmed.

När det gäller förslaget i motion 2020/21:3992 (M) yrkande 5 om att ta fram verksamhetsspecifika riktlinjer för informationsutbyte noterar utskottet att regeringen i propositionen bejakar behovet av vägledning och stöd till de personer som ska tillämpa det sekretessbrytande regelverket. Något behov för riksdagen att ta ett initiativ i enlighet med det nämnda motionsförslaget finns inte, enligt utskottet. Motionsyrkandet avstyrks därmed.

Förtydligt barnperspektiv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett förtydligt barnperspektiv och om bättre uppföljning och konsekvensanalys.

Jämför reservation 5 (M, KD) och 6 (L).

Propositionen

Regeringen anför att det visserligen inte har redovisats någon fristående barnkonsekvensanalys men att regeringen ändå bedömer att barnets perspektiv har beaktats vid utformningen av förslagen. I förslaget om socialnämndens ansvar har säkerheten för de närstående, bl.a. barnen som bevittnar våld i hemmet, beaktats. Till det kommer förslaget om att barns behov av

information, råd och stöd särskilt ska beaktas inom hälso- och sjukvården. Det innebär att barn i ökad utsträckning ges möjlighet att ge sin bild av det våld eller de andra övergrepp som de har varit med om och få den information som kan behövas om situationen. Förslaget om det utökade uppdraget för hälso- och sjukvården förstärker ställningen för barn som lever med våld och övergrepp i familjen. Barnets rätt att komma till tals enligt barnkonventionens artikel 12 och barnets rätt till skydd mot alla former av våld enligt barnkonventionens artikel 19 är två grundläggande rättigheter för varje barn som enligt regeringen kommer att förstärkas genom förslaget.

När det gäller tillämpningen av den föreslagna regleringen anför regeringen att den behöver följas upp. Regeringen konstaterar i sina överväganden att det finns tillsyns- och analysmyndigheter på vård- och omsorgsområdet som ansvarar för sådan uppföljning.

Motionen

I kommittémotion 2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om ett förtydligt barnperspektiv. Motionärerna lyfter bl.a. fram vikten av att den som ska tala med ett barn har kunskaper om hur man faktiskt gör det. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om förbättrad uppföljning och konsekvensanalys. Motionärerna anser att det behövs ett mer grundligt arbete i frågan om hur förslagen i propositionen påverkar barn, och menar att regeringen bör återkomma med reviderade förslag för att få till stånd förebyggande åtgärder som verkligen fungerar.

Pågående arbete

Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag

Utredningen Framtidens socialtjänst lämnade i augusti 2020 sitt slutbetänkande Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). En del av utredningen behandlar frågan om ett förtydligt barnrättsperspektiv. I den delen lämnar utredningen förslag om att en kompletterande bestämmelse ska införas som anger att det vid bedömningen av barnets bästa ska tas hänsyn till barnets åsikter och om att det ska anges i socialtjänstlagen att den som lämnat information till barnet så långt det är möjligt ska försäkra sig om att barnet har förstått informationen.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn

Regeringen beslutade i april 2021 att tillsätta en särskild utredare som ska lämna förslag till en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (dir. 2021:29). Strategin ska anlägga ett helhetsperspektiv och möjliggöra en samlad inriktning för arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn under de kommande tio åren.

Utredaren ska ta fram förslag till mål för det långsiktiga arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn. Utredaren ska också identifiera brister och möjliga åtgärder.

För att kunna nå de uppsatta målen ska utredaren föreslå åtgärder inom följande områden:

- samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, organisationer och andra berörda aktörer
- förebyggande arbete mot våld mot barn samt upptäckt av våld mot barn
- skydd, stöd och behandling för barn som upplevt våld
- brottmålsprocessen för barn som upplevt våld
- kunskap, metodutveckling och uppföljbarhet.

Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 maj 2022.

Barnafrid

Barnafrid är ett nationellt kunskapscentrum med uppdraget att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. Det är ett regeringsuppdrag som tilldelades Linköpings universitet 2015. Barnafrid riktar sig till yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn och unga som utsätts för våld och andra övergrepp, men även till yrkesverksamma vid t.ex. myndigheter. Målet för kunskapscentrumet är att, genom att samla och sprida kunskap, bidra till ett förbättrat förebyggande arbete samt att utveckla effektiva insatser för att skydda och stödja barn som utsätts för våld och andra övergrepp.

Utskottets ställningstagande

Att barn växer upp med våld och andra övergrepp är oacceptabelt. Som framhålls i kommittédirektiven till utredningen om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (dir. 2021:29) krävs det ett sammanhållet, långsiktigt och strategiskt arbete som syftar till att säkerställa barns rättigheter och åtgärda det som inte fungerar i praktiken. Det aktuella utredningsuppdraget innefattar att föreslå åtgärder inom en rad områden. Utredningen har helt nyligen inlett sitt uppdrag. Utskottet vill även framhålla det uppdrag som Barnafrid har att stödja yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn och unga som utsätts för våld och andra övergrepp. Utskottet ser därmed inte att det finns anledning för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:3988 (L) yrkandena 4 och 5. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Nationell samordning och kunskapsutveckling m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ansvaret för samordning och kunskapsutveckling när det gäller insatser riktade till våldsutövare, om nationella studier och insamling av statistik när det gäller våld och andra övergrepp mot närstående och om kompetensen när det gäller hedersproblematik.

Jämför reservation 7 (M, KD), 8 (SD), 9 (M) och 10 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling för insatser och behandling av personer som utsätter närstående för våld. Enligt motionärerna bör Socialstyrelsen ges rollen att ansvara för att samordna och prioritera insatserna riktade till våldsutövare.

I yrkande 7 i samma motion föreslås ett tillkännagivande om att det bör genomföras regelbundna nationella studier om våld och andra övergrepp mot närstående. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att det finns kompetens att möta de svårigheter det innebär att verka för att ändra beteenden som är kopplade till hedersrelaterat våld.

I kommittémotion 2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt kompetenscentrum för forskning, förebyggande arbete och insatser till våldsutövare. Motionärerna anser att ett sådant centrum behövs för att tillgodose ett kunskapslyft bland berörd personal men också för att få en likvärdig tillgång till olika metoder, utvecklade riktlinjer, vägledning och andra beskrivningar av hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan och bör arbeta med dessa frågor.

I kommittémotion 2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att officiell nationell statistik samlas in när det gäller våld och andra övergrepp mot närstående.

Pågående arbete

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

För att förebygga våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor har regeringen antagit en tioårig nationell strategi som gäller från den 1 januari 2017 (skr. 2016/17:10). Strategin inbegriper arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Den innehåller åtgärder som stärker skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor, insatser mot våld i samkönade relationer samt åtgärder som motarbetar destruktiv maskulinitet och hederstänkande. Strategin sätter också fokus på

mäns delaktighet och ansvar för att stoppa våldet. Ett delmål i strategin är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Strategin har följande fyra övergripande målsättningar:

- ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- effektivare brottsbekämpning
- förbättrad kunskap och metodutveckling.

Samlat åtgärdsprogram

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 13) anger regeringen att den avser att presentera ett samlat åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor samt hedersrelaterat våld och förtryck för perioden 2021–2023.

Förbättrad kunskap och metodutveckling

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 13) anger regeringen att kompetensen om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck inklusive verkningsfulla arbetssätt, ska öka hos berörda yrkesgrupper. Regeringen skriver bl.a. att det är nödvändigt att vidta åtgärder för att omfattningen av våldet samt av prostitution och människohandel ska kunna bedömas på ett mer tillförlitligt sätt över tid. Regeringen anför vidare att tillsynen över socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete inom hela området mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck behöver utvecklas.

Uppdrag till Statskontoret

Statskontoret fick i februari 2020 i uppdrag av regeringen att följa upp och analysera centrala myndigheters arbete med den nationella strategin (A2020/00238/JÄM). Uppdraget slutredovisades i mars 2021 i rapporten Mäns våld mot kvinnor – En analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin (2021:3). I rapporten bedömer Statskontoret att den nationella strategin och regeringsuppdragen har bidragit till att myndigheterna är mer aktiva och samverkar i större utsträckning. Enligt Statskontoret finns det dock utrymme att förbättra arbetet och samverkan ytterligare, varför det i rapporten ges förslag bl.a. på hur myndigheter kan samverka mer konkret samt hur roller och ansvar kan förtydligas.

Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten ansvarar för bl.a. utbildning och samordning samt analys och uppföljning av frågor som rör våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld, människohandel och prostitution samt andra centrala frågor på jämställdhetsområdet.

I sitt våldsförebyggande arbete har Jämställdhetsmyndigheten kartlagt användningen av metoder och inventerat stödbehov genom möten med relevanta aktörer på området. Jämställdhetsmyndigheten har t.ex. uppdaterat Inget att vänta på, en handbok för våldsförebyggande arbete med barn och unga som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor (MUCF) först publicerade 2015.

Jämställdhetsmyndigheten har vidare sedan juni 2020 haft i uppdrag att i samverkan med flera andra myndigheter lämna förslag på bl.a. hur samordningen kan stärkas och utvecklas när det gäller arbete med tidiga våldsförebyggande insatser som främst riktar sig till pojkar och unga män, men även till flickor och unga kvinnor (A2020/01468/JÄM). Jämställdhetsmyndigheten slutredovisade uppdraget i april 2021 i rapporten Samordning av våldsförebyggande insatser (2021:10). I rapporten lämnar myndigheten flera förslag på hur samordningen mellan berörda myndigheter kan stärkas, bl.a. att en nationell och regional samverkansstruktur för våldsförebyggande arbete med fokus på pojkar och unga män bör utvecklas.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen har flera uppdrag för att göra det möjligt att genomföra den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Myndigheten är ansvarig för att i olika uppdrag ta fram kunskap och metoder som ska ge förutsättningar att genomföra strategin.

Socialstyrelsen har bl.a. ett treårigt uppdrag från regeringen att under 2020–2022 fördela utvecklingsmedel och ge kompetensstöd för arbete mot våld i nära relationer m.m. (S2020/01591/SOF). Enligt uppdraget ska medel fördelas för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot våld i nära relationer, sexuellt våld och hedersrelaterat våld och förtryck samt för att stödja arbete med vuxna och barn i prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Tillsammans med andra myndigheter ska Socialstyrelsen även tillhandahålla och kvalitetssäkra kunskaps- och metodstöd, s.k. kompetensstöd, på området.

Socialstyrelsen driver också webbplatsen Kunskapsguiden.se, där kvalitets-säkrad kunskap samlas från Socialstyrelsen, andra myndigheter och aktörer inom bl.a. områdena barn och unga samt våld och förtryck.

Socialstyrelsen har vidare tagit fram en handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer (2016). Handboken är ett komplement till föreskrifterna och de allmänna råden om våld i nära relationer och syftar till att ge socialtjänsten och hälso- och sjukvården vägledning på området och behandlar lagstiftning och förarbeten samt kunskap baserad på forskning och erfarenheter från verksamheterna.

Nationellt centrum för kvinnofrid

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet har regeringens uppdrag att höja kunskapen nationellt om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer.

Länsstyrelserna

Länsstyrelserna ska enligt sina uppdrag bl.a. inom sina län bistå kommuner och regioner genom kunskaps- och metodstöd, utveckla regionala strategier och handlingsplaner, främja samverkan inom länet, utveckla det våldsförebyggande arbetet samt inom länet följa och analysera utvecklingen av insatser inom den nationella strategin.

Nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

Det nationella kompetenssteam mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska utvecklas och permanentas i form av ett nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. I regeringens uppdragsbeskrivning för inrättandet av det nationella kompetenscentrumet anges bl.a. att centrumet ska stödja kommuner och regioner att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom att utveckla ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete (A2020/02708/JÄM). Till det nationella kompetenscentrets uppgifter ska bl.a. höra att ge råd och förmedla kunskap om hedersvåld till yrkesverksamma, stödja kommuner och regioner i deras arbete, kartlägga förekomst av hedersvåld, planera verksamhet och införa, följa upp och utvärdera kvalitetssäkrade arbetssätt och metoder för att förebygga hedersvåld och erbjuda stöd till enskilda utsatta samt samla och sprida kunskap om förebyggande arbete mot hedersvåld liksom långsiktigt stöd baserat på forskning och beprövad erfarenhet.

Utskottets ställningstagande

I den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor lyfts förbättrad kunskap och metodutveckling fram som en av fyra övergripande målsättningar. Utskottet välkomnar det omfattande arbete som pågår för att utveckla det våldsförebyggande arbetet och för att höja kunskapen om denna fråga.

När det gäller bättre samordning och kunskapsutveckling, som tas upp i motionerna 2020/21:3992 (M) yrkande 4 och 2020/21:3984 (SD) yrkande 3, noterar utskottet att Statskontoret och Jämställdhetsmyndigheten nyligen i sina respektive redovisningar av regeringsuppdrag har framfört rekommendationer och förslag om bättre samverkan och samordning mellan berörda myndigheter. Utskottet förutsätter att regeringen noggrant analyserar detta underlag och anser att beredningen inom Regeringskansliet av de förslag som lagts fram inom ramen för nämnda uppdrag inte bör föregripas. Därtill noterar utskottet att regeringen har aviserat att den kommer att presentera ett samlat

åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor samt hedersrelaterat våld och förtryck för perioden 2021–2023. Utskottet ser fram emot att ta del av detta nya åtgärdsprogram. De aktuella motionsyrkandena avstyrks.

När det gäller att regelbundet genomföra nationella studier om våld och andra övergrepp mot närstående samt att samla in statistik på området, vilket det finns förslag om i motionerna 2020/21:3992 (M) yrkande 7 respektive 2020/21:4000 (C) yrkande 3, instämmer utskottet i vikten av att samla in kunskap på området och att noga följa utvecklingen. Utskottet noterar dock att regeringen i budgetpropositionen för 2021 bl.a. tar upp att det är nödvändigt att vidta åtgärder för att omfattningen av mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck samt av prostitution och människohandel ska kunna bedömas på ett mer tillförlitligt sätt över tid. Något behov för riksdagen att ta något initiativ i enlighet med vad som efterfrågas i de respektive motionerna finns inte, enligt utskottet. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Som tas upp i motion 2020/21:3992 (M) yrkande 8 är det viktigt att kraftsamla kompetens för att möta de svårigheter det innebär att verka för att ändra beteenden som är kopplade till hedersrelaterat våld. Utskottet vill särskilt uppmärksamma det uppdrag som Länsstyrelsen i Östergötlands län har sedan många år och som nu kommer att utvecklas till ett nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Med hänvisning till detta uppdrag och det arbete som i övrigt pågår när det gäller att höja kunskapen om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck ser utskottet inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av det aktuella motionsyrkandet. Motionsyrkandet avstyrks därmed.

Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården, tillfälligt boende för våldsutövare, ett nationellt hjälpnummer för våldsutövare samt olika grupper som bör uppmärksammas i socialtjänstens förebyggande arbete.

Jämför reservation 11 (M), 12 (SD), 13 (C), 14 (V) och 15 (L).

Propositionen

När det gäller frågan om ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården konstaterar regeringen att det inte alltid finns en skarp gräns mellan vilka behov som faller under respektive aktörs ansvarsområde. Förhållandena i det enskilda fallet avgör ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården när det gäller att erbjuda insatser. Regeringen understryker i sammanhanget att den föreslagna särskilda

regleringen i socialtjänstlagen om ansvar för personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp inte innebär någon förändring i fråga om hälso- och sjukvårdens ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen.

När det gäller frågan om vad socialnämnden ska göra för att verka för att personer som utsätter närstående för våld ska ändra sitt beteende framhåller regeringen att det är socialnämndens ansvar att göra bedömningar i de enskilda fallen. Varje kommun bör enligt regeringens uppfattning bedöma hur insatser som ges till personer som utsätter närstående för våld ska utformas för att på bästa sätt möta de förutsättningar och behov som den enskilde har och hur verksamheten som riktas till den aktuella målgruppen ska bedrivas. När det gäller personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld kan det, skriver regeringen, variera vilken typ av insats som kan vara verksam för olika individer. Det kan t.ex. röra sig om telefonrådgivning eller motiverande samtal.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska ge Socialstyrelsen i uppdrag att reda ut ansvaret för insatser och behandlingar som berör såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten och vid behov föreslå hur detta ska regleras.

I yrkande 3 i samma motion föreslås ett tillkännagivande om att utveckla möjligheten att initiera en samordnad individuell plan (SIP). Enligt motionärerna bör fler aktörer än socialtjänsten och hälso- och sjukvården ha rätt och skyldighet att ta initiativ till att upprätta en SIP. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om tillfälligt boende för våldsutövare. Enligt motionärerna bör våldsutövare hänvisas till annat boende om det är lämpligt med hänsyn tagen till säkerheten för de våldsutsatta och om det i övrigt bedöms görbart.

I kommittémotion 2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta ett nationellt hjälppnummer för våldsutövare. Enligt motionärerna är det viktigt i det proaktiva arbetet att samhället är närvarande för att möta de som är medvetna om sitt utagerande sätt. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om tillfälligt boende för våldsutövare.

I kommittémotion 2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att närmare klargöra samhällets möjligheter att sätta in proaktiva åtgärder för att avhålla personer med riskfaktorer från att utveckla ett våldsamt beteende.

I kommittémotion 2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om åsrika personers utsatthet för våld. Motionärerna anser att det är viktigt att äldres utsatthet för våld i nära relationer uppmärksammas i socialtjänstens förebyggande arbete. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att pojkars våld mot flickor och våld i ungas

partnerrelationer integreras fullt ut i genomförandet av de lagändringar som propositionen innehåller. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att insatserna till våldsutövare måste inkludera även våldsutövare under 18 år.

Bakgrund och pågående arbete

Samordnad individuell plan

Enligt 2 kap. 7 § socialtjänstlagen och 16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen ska kommunen och regionen tillsammans upprätta en samordnad individuell plan, en s.k. SIP, när någon behöver både hälso- och sjukvård och stöd från socialtjänsten. Av planen ska det framgå vilka insatser som behövs, vilka insatser kommunen eller regionen ska svara för, vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller regionen och vem av kommunen och regionen som ska ha det övergripande ansvaret för planen. Upprättandet av en SIP bygger på samtycke från den enskilde.

Boende för våldsutövare

Som anges i betänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37) är särskilt boende för våldsutövare ingen reglerad boende- eller placeringsform. Det som förekommer, enligt den kartläggning som utredningen har gjort, är att våldsutövare erbjuds tillfälligt boende i olika former, men det är mycket sällsynt (se SOU 2018:37 s. 176 f.).

Telefonlinjen Välj att sluta

Telefonlinjen Välj att sluta vänder sig till personer som utövar eller riskerar att utöva våld i en nära relation. Även våldsutsatta, yrkesverksamma, anhöriga och andra som har frågor om våldsamt beteende kan ringa. Välj att sluta är ett regeringsuppdrag som drivs av Länsstyrelsen Stockholm i samverkan med Manscentrum och i samarbete med Sveriges länsstyrelser. Under perioden 2019–2020 var Välj att sluta ett pilotprojekt i Stockholms och Skåne län, men under 2021 blev verksamheten nationell. Socialstyrelsen har i sitt regleringsbrev för 2021 (S2020/09593) fått i uppdrag att följa upp verksamheten med telefonlinjen. Socialstyrelsen ska redovisa uppdraget senast den 15 april 2022.

Utredning om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete

I december 2019 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att utreda och lämna förslag om hur kommunerna kan få ett lagstadgat ansvar för brottsförebyggande arbete (dir. 2019:94). Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Ytterligare åtgärder mot mäns våld mot kvinnor

Vid en pressträff den 23 april 2021 aviserades att regeringen före sommaren kommer att lämna förslag om nya regler till Lagrådet enligt följande:

- skärpt straff för grov kvinnofridskränkning
- fridskränkingsbrotten utvidgas
- fotboja görs till möjlig förstahandsåtgärd vid beslut om utvidgat kontaktförbud
- skärpt straff för överträdelse av kontaktförbud, och ansvarsfriheten vid ringa fall avskaffas
- lättare att ge kontaktförbud när det gäller den gemensamma bostaden (slopas väsentlighetskrav).

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar det arbete som bedrivs på många olika håll för att förebygga våld och andra övergrepp i nära relationer. När det gäller vilka insatser som kan komma i fråga för våldsutövare kan det, som regeringen lyfter fram i propositionen, variera vilken typ av insats som kan vara verksam för olika individer.

I fråga om ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården när det gäller att erbjuda insatser avgörs den, som konstateras i propositionen, av förhållandena i det enskilda fallet. Utskottet noterar att den reglering i socialtjänstlagen som regeringen föreslagit inte innebär någon förändring i fråga om hälso- och sjukvårdens ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen. Det är givetvis viktigt med en fungerande samverkan mellan de nämnda aktörerna, men utskottet anser inte att det bör tas något initiativ från riksdagens sida med anledning av motion 2020/21:3992 (M) yrkande 2. Motionsyrkandet avstyrks.

När det gäller frågan om boende för våldsutövare, vilken tas upp i motionerna 2020/21:3992 (M) yrkande 6 och 2020/21:3984 (SD) yrkande 4, noterar utskottet att det är en fråga som diskuterades i betänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37), som ligger till grund för propositionen. Boendesituationen för våldsutövare är enligt utskottet en viktig fråga som behöver samordnas med övriga insatser till våldsutsatta. Utskottet anser det dock inte vara motiverat för riksdagen att rikta något tillkännagivande till regeringen i frågan. Motionerna 2020/21:3992 (M) yrkande 6 och 2020/21:3984 (SD) yrkande 4 avstyrks därmed.

Utskottet konstaterar att även användandet av samordnade individuella planer, s.k. SIP, var föremål för överväganden i ovannämnda utredningsbetänkande. Inte heller i denna fråga är utskottet berett att ställa sig bakom ett tillkännagivande enligt vad som föreslås i motion 2020/21:3992 (M) yrkande 3. Motionsyrkandet avstyrks.

När det gäller det som tas upp i motion 2020/21:3984 (SD yrkande 2 om ett nationellt hjälpnummer noterar utskottet det pilotprojekt som bedrivits i Stockholms och Skåne län med telefonlinjen Välj att sluta, och där verksamheten blev nationell under 2021. Denna verksamhet ligger i linje med det som efterfrågas i den aktuella motionen och utskottet ser därmed inte skäl för riksdagen att rikta något uttalande till regeringen i frågan. Motionsyrkandet avstyrks.

Givetvis anser utskottet i likhet med vad som tas upp av motionärerna i motion 2020/21:4000 (C) yrkande 2 att det är viktigt att samhället bedriver ett proaktivt arbete för att förebygga att personer med riskfaktorer utvecklar ett våldsamt beteende. Det finns enligt utskottet dock inte skäl för riksdagen att ta något initiativ till en utredning så som föreslås av motionärerna. Motionsyrkandet avstyrks därmed.

När det gäller förslagen i motion 2020/21:3988 (L) yrkandena 1–3 instämmer utskottet med motionärerna om vikten av att uppmärksamma såväl äldres som yngres utsatthet för våld. Vidare instämmer utskottet i att det är angeläget att socialtjänstens våldsförebyggande arbete inkluderar våldsutövare under 18 år. Utskottet konstaterar dock att den föreslagna regleringen om socialnämndens ansvar är neutralt utformad i fråga om målgruppen och anser därmed att det inte finns skäl för riksdagen att rikta något uttalande till regeringen med anledning av något av de aktuella motionsyrkandena i motion 2020/21:3988 (L). Motionsyrkandena avstyrks.

Reservationer

1. Förtydligande av socialnämndens ansvar för insatser till våldsutövare, punkt 2 (S, C, V, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlgvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S) och Nicklas Attefjord (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att det inte bör riktas något tillkännagivande till regeringen om att den föreslagna bestämmelsen om socialnämndens ansvar för våldsutövare bör utformas så att det av lagtexten uttryckligen framgår att ansvaret ska avse att tillhandahålla insatser. Enligt vår mening är den föreslagna bestämmelsen väl avvägd. Vi vill även uppmärksamma den beredning som för närvarande pågår inom Regeringskansliet av betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). I betänkandet föreslås en ny socialtjänstlag, med en ny struktur och delvis annan begreppsanvändning. Riksdagen bör inte föregripa det pågående beredningsarbetet. Med det anförda anser vi att riksdagen, i varje fall i nuläget, inte bör ta något initiativ i enlighet med vad som förespråkas i motion 2020/21:3992 (M) yrkande 1. Motionsyrkandet avstyrks.

2. Utvidgning av socialnämndens ansvar för våldsutövare, punkt 3 (SD, C, KD, L)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Per Ramhorn (SD), Sofia Nilsson (C), Lina Nordquist (L), Christina Östberg (SD), Pia Steensland (KD) och Linda Lindberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1 och
2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringens förslag om att socialnämndens uppgifter ska utökas till att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende är givetvis ett förslag i rätt riktning, men enligt vår mening är det inte tillräckligt. Enligt vår uppfattning poängteras inte vikten av proaktivt våldsförebyggande arbete i det aktuella lagförslaget från regeringen. Även de som riskerar att utsätta närstående för våld bör enligt vår mening omfattas av den nya bestämmelsen för att våldet därigenom ska kunna förebyggas i större utsträckning. Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som tillgodoser detta.

3. Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m., punkt 4 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Heindorff (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 och

2020/21:3997 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 3 samt

avslår motion

2020/21:3997 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Tillämpningen av sekretesslagstiftningen är många gånger svår, oöverblickbar och komplicerad. Det finns ett stort behov av tydliga riktlinjer för hur sekretess ska hanteras när samarbete och utbyte av information krävs mellan olika myndigheter i hanteringen av misstanke om våld i nära relationer.

Till skillnad från utskottet anser vi att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att verksamhetsspecifika riktlinjer för informationsutbyte tas fram.

Vi ställer oss vidare bakom de förslag som lämnas i motion 2020/21:3997 (KD) yrkandena 1 och 3. Som anförs i nämnda motion bör brott som enligt straffskalan är mindre allvarliga än att de ger ett minimistraff om ett år kunna ingå i det som motiverar användning av den sekretessbrytande regeln. Vi

invänder också mot att regeringens förslag om den nya sekretessbrytande bestämmelsen avgränsas till brott som avses i 3, 4 och 6 kap. brottsbalken.

Vi anser därmed att regeringen bör se över sekretesslagstiftningen i enlighet med vad vi anfört ovan och återkomma med förslag på ändrade regler som ger större utrymme att bryta sekretessen mellan myndigheterna.

4. Ytterligare förslag om det sekretessbrytande regelverket m.m., punkt 4 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3997 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD) yrkandena 1–3 och avslår motion

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi vill gå längre än regeringen och utskottet när det gäller i vilka situationer sekretessen ska få brytas. Vi anser att brott som enligt straffskalan är mindre allvarliga än att de ger ett minimistraff om ett år bör kunna ingå i det som motiverar användning av den sekretessbrytande regeln. Vi menar att gränsen vid ett års fängelse är för högt satt och kan bli ett onödigt hinder i stödet till den utsatta.

Vidare anser vi att sekretess alltid ska kunna brytas på polis begäran.

Vi invänder också mot att den nya sekretessbrytande bestämmelsen avgränsas till brott som avses i 3, 4 och 6 kap. brottsbalken. I och med denna snäva definition missar man både exempelvis barnpornografibrott och att föra bort ett barn från vårdnadshavare.

Vi anser därmed att regeringen bör se över lagstiftningen i enlighet med vad vi anfört ovan och återkomma med förslag på ändrade regler som ger större utrymme att bryta sekretessen mellan myndigheterna.

5. Förtydligat barnperspektiv, punkt 5 (M, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Ulrika Heindorff (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 4 och avslår motion

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att barnperspektivet i regeringens förslag bör förtydligas ytterligare och stöder därmed motion 2020/21:3988 (L) yrkande 4. Det stöd som det allmänna förväntas ge till barn enligt regeringens förslag måste anpassas till barnets behov och särskilda förutsättningar. Exempelvis innebär det att den som ska tala med ett barn måste ha kunskaper om hur man faktiskt gör det. Många av de förslag som regeringen lyfter fram om barn gäller bara de fall där våld eller hot redan förekommer. Om regeringen menar allvar med att få till stånd förebyggande arbete behöver även institutioner som alla barn kommer i kontakt med, t.ex. skolan, rustas för att förebygga att barn far illa. Det räcker inte att som utskottet gör avvakta det pågående utredningsarbetet.

Vi anser därmed att regeringen bör verka för ett tydligare barnperspektiv i det våldsförebyggande arbetet i enlighet med vad vi anfört ovan.

6. Förtydligat barnperspektiv, punkt 5 (L)

av Lina Nordquist (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Jag anser att barnperspektivet i regeringens förslag bör förtydligas ytterligare. Det stöd som det allmänna förväntas ge till barn enligt regeringens förslag

måste anpassas till barnets behov och särskilda förutsättningar. Exempelvis innebär det att den som ska tala med ett barn måste ha kunskaper om hur man faktiskt gör det. Många av de förslag som regeringen lyfter fram om barn gäller bara de fall där våld eller hot redan förekommer. Om regeringen menar allvar med att få till stånd förebyggande arbete behöver även institutioner som alla barn kommer i kontakt med, t.ex. skolan, rustas för att förebygga att barn far illa.

Jag anser därmed att regeringen bör verka för ett tydligare barnperspektiv i det våldsförebyggande arbetet i enlighet med vad jag anfört ovan.

Det är vidare, som Rädde barnen lyfte fram i sitt remissvar, viktigt att det våldsförebyggande arbetet följs upp. Det är inte tillräckligt att, som regeringen gör, konstatera att det finns myndigheter med kontroll och uppföljningsansvar i bred bemärkelse utan att dela ut särskilda uppdrag eller tillskjuta medel för ytterligare kontroller. Det behövs vidare ett mer grundligt arbete i frågan om hur de aktuella förslagen i propositionen påverkar barnen. Förslagen kan i större mån behöva anpassas till hur de påverkar barn.

Med det anförda anser jag att regeringen bör vidta åtgärder för förbättrad uppföljning och konsekvensanalys och återkomma med reviderade förslag för att få till stånd förebyggande åtgärder som verkligen fungerar.

7. Nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling, punkt 6 (M, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Ulrika Heindorff (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 och bifaller delvis motion

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Arbetet med metodiska insatser riktade till våldsutövare behöver förbättras och samordning av arbetet måste ske på nationell nivå. Till skillnad från utskottet är vi inte tillfreds med att avvakta de beredningsprocesser som utskottet hänvisar till.

Vi anser att regeringen bör ta fram ett förslag om att inrätta ett centrum för samordning och kunskapsutveckling för insatser och behandling till personer som utsätter närstående för våld. En central utgångspunkt är att detta nationella

centrum ska tillgodoses inom befintlig myndighetsstruktur, förslagsvis inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet.

8. Nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling, punkt 6 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Christina Östberg (SD) och Linda Lindberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 3 och

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Arbetet med metodiska insatser riktade till våldsutövare behöver förbättras och samordning av arbetet måste ske på nationell nivå. Till skillnad från utskottet är vi inte tillfreds med att invänta resultatet av de beredningsprocesser inom Regeringskansliet som utskottet hänvisar till.

Vi anser att det finns en risk för att behovet av kompetensutveckling underskattas. Bland de som arbetar med målgruppen våldsutövare finns en stor efterfrågan på metodstöd och kunskapsutveckling. En samhällsfunktion som prioriterar, utvecklar och samordnar arbetet med våldsutövare är starkt efterfrågad. Vi vill därför lyfta fram behovet av ett nationellt kompetenscentrum för forskning, förebyggande arbete och insatser till våldsutövare. Ett sådant centrum behövs för att tillgodose ett kunskapslyft bland berörd personal men också för att få en likvärdig tillgång till olika metoder, utvecklade riktlinjer, vägledningar och andra beskrivningar av hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan och bör arbeta med dessa frågor.

En central utgångspunkt är att detta nationella centrum ska tillgodoses inom befintlig myndighetsstruktur, förslagsvis inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet.

Vi anser att regeringen bör ta fram ett förslag om att inrätta ett nationellt centrum i enlighet med det ovan anförda.

9. Nationella studier och statistik om våld m.m., punkt 7 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Heindorff (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8
samt
avslår motion
2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi menar att det finns ett tydligt behov av att genomföra regelbundna studier om våld och andra övergrepp mot närstående. Det bör vara ett nationellt ansvar att säkerställa denna insamling av fakta och statistik. Vi anser till skillnad från utskottet att regeringen bör vidta åtgärder för att tillgodose detta behov.

Att ändra beteenden som är kopplade till hedersrelaterat våld innebär särskilda svårigheter som kräver särskild kompetens hos socialnämnden i deras arbete mot våld i nära relationer. Till skillnad från utskottet anser vi att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att det finns kompetens att möta dessa svårigheter.

10. Nationella studier och statistik om våld m.m., punkt 7 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motion
2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Jag anser att det är viktigt att officiell nationell statistik samlas in när det gäller våld och andra övergrepp mot närstående. Detta är något som jag menar inte görs i tillräcklig utsträckning i nuläget.

Till skillnad från utskottet anser jag att regeringen bör vidta åtgärder för att tillgodose behovet av statistik när det gäller våld och andra övergrepp mot närstående.

11. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Heindorff (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 1 och

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 2, 3 och 6,

bifaller delvis motion

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 4 och

avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi gör en annan bedömning än utskottet när det gäller förslagen om åtgärder för det våldsförebyggande arbetet. Gränsdragningen mellan de behandlingar och insatser som ska utföras av socialtjänsten respektive hälso- och sjukvården är en fråga som ger upphov till diskussion bland dem som arbetar med insatser och behandling. I arbetet mot våld i nära relationer krävs ett systematiskt arbete utan stuprörstänkande där ansvaret för insatser och behandlingar är klart och tydligt. Vi anser därmed att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att klargöra ansvaret för insatser och behandlingar som rör såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten.

Enligt vår mening är det vidare angeläget att möjligheten att initiera en samordnad individuell plan (s.k. SIP) utvecklas så att fler aktörer, som t.ex. Kriminalvården, kan initiera en sådan plan. Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om detta.

Därtill menar vi att personer som har utsatt närstående för våld och som fortfarande bor tillsammans med de våldsutsatta ska hänvisas till tillfälligt boende i de fall detta är lämpligt med hänsyn tagen till säkerheten för de våldsutsatta och om det i övrigt bedöms görbart. Vi anser med det anförda att regeringen bör verka för ökade möjligheter att hänvisa våldsutövare till annat boende.

Vi ställer oss vidare bakom förslaget i motion 2020/21:3988 (L) yrkande 1 om årsrika personers utsatthet för våld. I socialtjänstens förebyggande arbete är det viktigt att äldres utsatthet för våld i nära relationer uppmärksammas. Även andra yrkesgrupper som möter årsrika personer i sin vardag behöver kunskap om hur de kan upptäcka övergrepp och hur just de kan hjälpa utifrån sin roll. Detta är viktigt för att den sekretessbrytande regel som föreslås i propositionen ska få genomslag i praktiken. Vi anser därmed att regeringen i enlighet med det anförda bör verka för att äldres utsatthet för våld tydligare uppmärksammas i det våldsförebyggande arbetet.

12. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Christina Östberg (SD) och Linda Lindberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 4,
2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 och
2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2 och
avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 1–3 och
2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

När personer inte längre kan bo tillsammans anser vi att kommunerna bör erbjuda tillfälligt boende i första hand till våldsutövare. I de fall en våldsutövare inte flyttar frivilligt finns det få andra alternativ än att de utsatta tvingas söka skydd på annan ort eller i annat boende. Men i de fall en våldsutövare eller utagerande person ber om hjälp bör det också finnas en boendeform med stöd för denne. Vi anser till skillnad från utskottet att regeringen bör verka för ökade möjligheter att hänvisa våldsutövare till annat boende.

Vi ställer oss vidare bakom förslaget i motion 2020/21:4000 (C) yrkande 2. Som tas upp i denna motion har verksamma och väl utarbetade proaktiva åtgärder för att förhindra våld ett stort värde för att förhindra lidande, men också sett till samhällskostnader. Vi anser därmed att regeringen bör tillsätta en utredning för att närmare klarlägga samhällets möjligheter att sätta in proaktiva åtgärder i de fall som det finns riskfaktorer för att utveckla ett våldsamt beteende.

13. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 1 och
2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2 och
avslår motionerna
2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 2 och 4,
2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt
2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 2, 3 och 6.

Ställningstagande

Verksamma och väl utarbetade proaktiva åtgärder för att förhindra våld har ett stort värde för att förhindra lidande, men också sett till samhällskostnader. Jag välkomnar givetvis det arbete som pågår men anser att regeringen bör tillsätta en utredning för att närmare klarlägga samhällets möjligheter att sätta in proaktiva åtgärder i de fall som det finns riskfaktorer för att utveckla ett våldsamt beteende.

Jag ställer mig vidare bakom förslaget i motion 2020/21:3988 (L) yrkande 1 om årsrika personers utsatthet för våld. I socialtjänstens förebyggande arbete är det viktigt att äldres utsatthet för våld i nära relationer uppmärksammas. Även andra yrkesgrupper som möter årsrika personer i sin vardag behöver kunskap om hur de kan upptäcka övergrepp och hur just de kan hjälpa utifrån sin roll. Detta är viktigt för att den sekretessbrytande regel som föreslås i propositionen ska få genomslag i praktiken. Jag anser därmed att regeringen i enlighet med det anförda bör verka för att äldres utsatthet för våld tydligare uppmärksammas i det våldsförebyggande arbetet.

14. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 2 och 4,

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 2, 3 och 6 samt

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag ställer mig bakom förslaget i motion 2020/21:3988 (L) yrkande 1 om årsrika personers utsatthet för våld. I socialtjänstens förebyggande arbete är det viktigt att äldres utsatthet för våld i nära relationer uppmärksammas. Även andra yrkesgrupper som möter årsrika personer i sin vardag behöver kunskap om hur de kan upptäcka övergrepp och hur just de kan hjälpa utifrån sin roll. Detta är viktigt för att den sekretessbrytande regel som föreslås i propositionen ska få genomslag i praktiken. Jag anser därmed att regeringen i enlighet med det anförda bör verka för att äldres utsatthet för våld tydligare uppmärksammas i det våldsförebyggande arbetet.

15. Ytterligare förslag om våldsförebyggande arbete, punkt 8 (L)

av Lina Nordquist (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 1–3 och avslår motionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 2 och 4,

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 2, 3 och 6 samt

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att åldersdimensionen inte ges tillräckligt fokus i det våldsförebyggande arbetet. I socialtjänstens förebyggande arbete är det viktigt att äldres utsatthet för våld i nära relationer uppmärksammas. Även andra yrkesgrupper som möter årsrika personer i sin vardag behöver kunskap om hur de kan upptäcka övergrepp och hur just de kan hjälpa utifrån sin roll. Detta är viktigt inte minst för att den sekretessbrytande regel som föreslås i propositionen ska få genomslag i praktiken.

Vidare tar den offentliga diskussionen om mäns våld mot kvinnor så gott som alltid sin utgångspunkt i de vuxna kvinnorna samt de barn som upplever våldet. Samhället måste få upp ögonen för att pojkars våld mot flickor är minst lika allvarligt som mäns våld mot kvinnor och att det ofta är där det börjar. Det är enligt min mening av största vikt att frågor om pojkars våld mot flickor och våld i ungas partnerrelationer är fullt ut integrerade i genomförandet av de lagändringar som propositionen innehåller.

Det är även av största vikt när det gäller insatser till våldsutövare att insatserna riktar sig också till personer under 18 år. Sådana insatser kan vara särskilt strategiska med tanke på att ett destruktivt mönster av våldsutövande ofta grundläggs tidigt.

Jag håller inte med utskottet om att regeringens förslag är tillräckligt. Jag anser att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder så att såväl äldres som yngres utsatthet för våld tydligare uppmärksammas i det våldsförebyggande arbetet och att insatser från socialtjänsten riktas även till våldsutövare under 18 år.

Särskilt yttrande

Förebyggande av våld i nära relationer (V)

Karin Rågsjö (V) anför:

Jag välkomnar de förslag till åtgärder som läggs fram av regeringen när det gäller arbetet med att förebygga våld och andra övergrepp i nära relationer. De är ett steg i rätt riktning. Jag vill i detta yttrande ändå lyfta fram några ytterligare synpunkter.

I första hand är det viktigt att kvinnor och barn som utsätts för våld eller hot om våld från närstående ska få möjlighet till hjälp från samhället. Jag ser vidare en fara i att våldsutövare i dagens debatt ofta beskrivs som personer med beroendeproblematik eller psykisk sjukdom eftersom det riskerar att förflytta fokus från det strukturella perspektivet som måste tas i beaktande när det gäller våld. När det gäller behandlingsinsatser som ges till våldsutövare vill jag särskilt påtala vikten av att de har sin grund i forskning, kunskap och beprövad erfarenhet samt att insatserna systematiskt följs upp. Det är också viktigt att mäns våld mot kvinnor alltid främst ses och hanteras som en brottslig handling som primärt ska straffas. Insatser till våldsutövare får aldrig ske på bekostnad av säkerhet, skydd och stöd till våldsutsatta.

När det gäller det sekretessbrytande regelverket vill jag framhålla att den typ av avvägningar och riskbedömningar som personal inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten måste göra kräver hög kompetens hos personalen. Kvinnor löper stor risk för ökad utsatthet vid polisanmälan och när de är på väg att lämna relationen. Kunskap om detta samt att hjälp kan garanteras är därmed viktigt. Att våldsutsatta och deras barn ska våga söka stöd från samhället är av högsta prioritet och varje bestämmelse måste utgå från att inga inskränkningar i detta avseende får göras.

Jag kommer att fortsätta följa arbetet med frågorna och avser att återkomma med förslag under den allmänna motionstiden 2021.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:163 Förebyggande av våld i nära relationer:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Följdmotionerna

2020/21:3984 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i 5 kap. 11 a § socialtjänstlagen bör förtydligas att arbetet också ska innefatta de som uppvisar ett våldsamt beteende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt hjälpsnummer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt kompetenscentrum och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om boendeform för våldsutövare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3988 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om årsrika personers utsatthet för våld och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om killars våld mot tjejer och våld i ungas partnerrelationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insatser till våldsutövare måste inkludera även våldsutövare under 18 år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förtydligt barnperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad uppföljning och konsekvensanalys och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3992 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om socialtjänstens ansvar för att tillhandahålla insatser riktade till våldsutövare i syfte att bidra till att de slutar använda våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att klargöra ansvaret för insatser och behandlingar som rör såväl vården som socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla möjligheten att initiera en samordnad individuell plan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt ansvar för samordning och kunskapsutveckling i fråga om insatser och behandling till personer som utsätter närstående för våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram verksamhetspecifika riktlinjer för informationsutbyte och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfälligt boende för våldsutövare och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra regelbundna nationella studier om våld och andra övergrepp mot närstående och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftsamla kompetens för att särskilt möta de svårigheter det innebär att verka för att ändra beteenden som är kopplade till hedersrelaterat våld och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3997 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även brott som enligt straffskalan är mindre allvarliga bör kunna ingå i det som leder till att den sekretessbrytande regeln används och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polismans begäran ska räcka för att bryta sekretessen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att bryta sekretessen mellan myndigheter för ett utvidgat antal brott för

att utreda eller förebygga brottslig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4000 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialnämnden ska ha i uppgift att verka för att även den som riskerar att utsätta närstående för våld eller andra för övergrepp ska ändra sitt beteende och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda proaktiva åtgärder för att avhålla personer med riskfaktorer från att utveckla ett våldsamt beteende och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att officiell nationell statistik bör samlas in när det gäller våld och andra övergrepp mot närstående och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453)

dels att 12 kap. 10 § och 16 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 kap. 11 a §, och närmast före 5 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.***Våldsutövare******11 a §***

Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

När socialnämnden fullgör uppgiften ska nämnden särskilt beakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld eller andra övergrepp och dennes närstående.

12 kap.**10 §¹**

Av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21–23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter som angår misstanke om brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet.

Detsamma gäller enligt 10 kap. 19 § samma lag uppgifter som behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i den paragrafen. Av 10 kap. 18 a § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte har fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säker-

Detsamma gäller enligt 10 kap. 19 § samma lag uppgifter som behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i den paragrafen. Av 10 kap. 18 a § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte har fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säker-

¹ Senaste lydelse 2020:574.

hetspolisen i brottsförebyggande syfte under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 b § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga terroristbrottslighet under vissa angivna förutsättningar.

hetspolisen i brottsförebyggande syfte under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 b § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga terroristbrottslighet under vissa angivna förutsättningar. *Av 10 kap. 18 c § samma lag framgår dessutom att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga våld eller andra övergrepp mot en närstående under vissa angivna förutsättningar.*

Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna för särskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,

2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

3. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

16 kap.

10 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela sådana föreskrifter inom socialtjänsten som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet som avser

1. barn och unga,

2. äldre personer,

3. personer med funktionsnedsättning,

4. missbrukare, och

5. personer som anges i 5 kap.

5. personer som anges i 5 kap.

11 §.

11 och 11 a §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela sådana föreskrifter som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet vid sådana hem som avses i 6 kap. 3 §.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021.

² Senaste lydelse 2009:596.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 10 kap. 18 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

18 c §

Secretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om

1. det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,

2. uppgiften kan antas bidra till att förhindra brottet, och

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021.

3 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap. **5 §¹**

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 12–14 §§ och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,	
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, <i>eller</i>	2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada,
3. är missbrukare av alkohol eller något annat beroendeframkallande medel.	3. är missbrukare av alkohol eller något annat beroendeframkallande medel, <i>eller</i>
	4. utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021.

¹ Senaste lydelse 2017:62.

4 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

5 kap.

7 §¹

Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,	
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, <i>eller</i>	2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada,
3. har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar.	3. har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar, <i>eller</i>
	4. utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021

¹ Senaste lydelse 2017:810.